

Uredništvo: aprava, Ljubljana,
oplatarjeva & telefon 4001-4004
Mesečna naročnina 18 lit. za ino-
zemstvo 21.50 lit. — Ček rač. Ljub-
ljana 10.050 za naročnino in 10.394
za isprave. — Izključno zastopstvo
— Posebne priloge in izdajstva
UPI & A. Milano.
Reklame se v. a. d. a. m.

SLOVENE

APRIL 1944

5

SREDA

14 Zerstörer und Korvetten durch U-Boote im Nordmeer versenkt

Voller Abwehrerfolg südlich Pleskau - Hohe Panzerverluste der Sowjets - Weiterhin schwere Kämpfe an den Brennpunkten der Ostfront - 17 Terrorbomber beim Angriff auf Budapest abgeschossen

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 4. April. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Westlich Beresowka scheiterten erneute Angriffe der Sowjets.

Im Raum von Czernowitz nördlich des Dnjestr stehen unsere Truppen bei schwierigen Wetter- und Wegeverhältnissen weiterhin in schweren Kämpfen. Die Stadt Tarnopol wurde gegen erneute heftige Angriffe der Bolschewisten gehalten. Dabei hat sich das Grenadier-Regiment 949 unter Führung von Oberst Schönfeld hervorragend bewährt. Im Raum von Brody griffen die Sowjets an mehreren Stellen vergeblich an. Gegenangriffe unserer Truppen zerschlugen feindliche Kräfte.

Nördlich von Kowel kam es zu heftigen örtlichen Kämpfen. Hauptmann Bolm und Hauptmann Reiche, Bataillionsführer in einem Grenadier-Regiment, haben sich im Kampfraum von Kowel durch beispielhafte Tapferkeit hervorgetan.

Südlich Pleskau setzten die Sowjets ihre Durchbruchversuche nach Zuführung weiterer Kräfte fort. Unsere Truppen errangen in harten Kämpfen erneut einen vollen Abwehrerfolg und vernichteten 24 feindliche Panzer. Damit verloren die Bolschewisten in diesem Abschnitt in den letzten Tagen 172 Panzer.

In Italien wurden nordwestlich Cassino starke feindliche Stosstruppen abgewiesen. Gefangene wurden eingebracht.

Ein nordamerikanischer Bomberverband führte in den Vormittagsstunden des 3. April einen Terrorangriff auf Budapest. Ein weiterer, schwächerer Verband griff in der vergangenen Nacht ebenfalls die ungarische Hauptstadt an. In Wohnvierteln entstanden Schäden. Die Bevölkerung hatte Verluste. Durch deutsche und ungarische Flakartillerie sowie durch deutsche und ungarische Jäger wurden 17 feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Im Nordmeer griffen unsere Unterseeboote in den letzten Tagen feindliche Kriegsschiffverbände an und versenkten 14 Zerstörer und Korvetten, darunter mehrere Grosszerstörer der »Tribal«-Klasse.

Im Zusammenhang mit diesen Kampfhandlungen versuchten gestern britische Trägerflugzeuge einen norwegischen Stützpunkt der Kriegsmarine anzugreifen. Der Angriff wurde durch die eigene Abwehr zersplittert und kam nicht zur vollen Wirkung. Hierbei wurden durch das Schlachtschiff »Tirpitz« vier, durch ein Vorpostenboot zwei feindliche Flugzeuge abgeschossen.

Strahovalni napad na Budimpešto

Budimpešta, 4. aprila. Dne 3. aprila dopoldne so severnoameriški letalci, ki so prileteli v štirih valovih iz južno in jugozapadne smeri, napadli Budimpešto. Bombe so zadele razne dele madžarske prestolnice. Padle so vključno jasnemu vremenu večina v delavski okraj, kjer so razrušile številne hiše. Prebivalstvo je imelo izgube. Izmed bolnišnic je bila posebno težko poškodovana bolnišnica sv. Laszla. Na njo je padlo preko 30 razdrilnih bomb, ki so uničile ali ranile mnogo bolnih žena, otrok ter bolnišniškega osebja. Prebivalstvo se je vzorno obnašalo. Skupno s

Škoda po napadu na Schaffhausen

Bern, 3. aprila. Mestni svet v Schaffhausenu je objavil ob bombardiranju Schaffhausena nove podrobnosti. Se vedno je računati za možnost, da se nahajajo pod razvalinami razrušenih hiš še nadaljnje smrtno žrtve. V bolnišnicah je 46 težko ranjenih, od tega 20 žena in otrok ter nekaj vojakov. Po dosedanjih ugotovitvah je bilo ob bombardiranju popolnoma razrušenih 49 stanovanjskih hiš, težko poškodovanih pa je muzej. Umestnosti oddelke je skoraj popolnoma podrt. Tudi nekaj zgodovinskih sob je bilo z bombnim zadetkom razdejanih. Kabinet z dragocenimi slikami Tobiasa Stimmera je popolnoma uničen. V kabinetu starih mojstrov je uničeno neko delo Lukasa Cranacha, neko nadaljnje nenadomestljivo in neprecenljivo delo iz čole Konrada Witzja je tako težko poškodovano, da ga verjetno ne bo več mogoče rešiti. Tudi nadaljnje slike starih mojstrov so bile uničene. Za Schaffhausen dragocena in zgodovinsko posebno pomembna zbirka slikarjev Schaffhausena iz zadnjih dveh stoletij je tudi uničena. Zelo težko je bil poškodovan tudi naravoslovsko-zgodovinski muzej, ki je bil v zadnjih letih popolnoma na novo preurejen. Vgledno urejena zoološka dvorana je popolnoma razrušena.

V nedeljo je prispel v Schaffhausen vrhovni poveljnik švicarske vojske general Guisan.

»Tragična pomota«

Zeneva, 3. aprila. Dočim je doslej severnoameriški tisk molčal o napadu letalskih gangsterjev na Schaffhausen, si sedaj »New York Times« le drzne priti na dan s člankom, s katerim skuša olepšati ta piratski čin oziroma ga opravičiti. Z naravnost zoperno hinavščino govori ta severnoameriški list o »tragični pomoti«, s katero je bilo prizadeto to »mirno in prijazno švicarsko mesto«.

Če ta židovski list potem nadalje izjavlja, da to bombardiranje kaže, da niso ameriška precizna bombardiranja vedno tako »precizna« kot se to splošno smatra, potem je to obnavljanje ožitek severnoameriškim letalskim tolovajem,

Kaj nameravajo komunisti

Zagreb, 3. aprila. »Hrvatski Narod« priobčuje besedilo neke tajne okrožnice grške komunistične stranke. V njej beremo, da morajo »odgovorni borci« na dan osvoboditve Grčije brez pridržkov izvršiti vse, kar jim bo ukazano. Tisti tovariši, ki so zaposleni s čistkami, se morajo zadržavati v bližini njim dodeljenih prostorov, ker ni izključeno, da bodo organizacija Thalis ali zavezniki zahtevali prometna sredstva. Od tega so izvzeti zgolj nekateri izbrani ljudje, ki so

Izgube angloameriškega letalstva

Berlin, 4. 4. Meseč marec predstavlja višek uspehov nemške protiletalske obrambe v boju proti britansko-severnoameriški strahovalni ofenzivi na Nemčijo. Po dosedanjih poročilih je protiletalska obramba zbila v marecu 1.234 sovražnih letal, med katerimi je bilo kakih 1.000 bombnikov. V primerjavi z mesecem februarjem, ko so Nemci uničili 883 angloameriških letal, pomeni nova številka povečanje sovražnih izgub za kakih 40%.

Celotni izid prvih treh mesecev tega leta obsega torej 2.926 zbitih sovražnih letal. Izmed njih je bilo kakih 2.900 štirimotornih bombnikov. Ako računamo, da je imel vsak bombnik povprečno 8-člansko posadko (štirimotorna ameriška letala imajo celo 10 do 12 članov posadke), je izgubilo angloameriško letalstvo v tem času 19.000 mož letalskega osebja. Ker pa vemo, da se nahajajo tudi v bombnikih, ki se vrnejo v Veliko Britanijo ali pa na južna italijanska letališča, čisto več mrtvih in težko ranjenih letalcev, lahko zanesljivo računamo, da so sovražniki zgubili najmanj 20.000 mož.

Najnovejši japonski uspehi

Tokio, 4. aprila. Cesarski glavni stan je izdal v torek naslednje posebno poročilo:

29. marca smo opazili južno od Karolinov močne sovražne mornariške enice. Japonsko letalstvo je takoj sprejelo boj ter je izvršilo od 29. marca do 1. aprila več hudih napadov. Potopilo je dve križarki in eno nosilko letal, dve bojni ladji, neko drugo veliko ladjo ter več ostalih ladij pa težko poškodovalo ali zažgalo.

Med 30. marcem in 1. aprilom je sovražno letalstvo večkrat skušalo napasti japonske položaje na Palauskih otokih. Pri teh bojih smo zbili približno 80 letal.

Sovražni napad na Marshallske otoke, vzhodne Karoline ter na Bismarkov arhipel je uspešna japonska obramba preprečila. Sestrelili ali uničili smo 60 sovražnih letal.

Romunsko vojno poročilo

Bukarešta, 4. aprila. Romunsko vrhovno poveljstvo objavlja naslednje vojno poročilo:

S Krima in z obal Črnega morja nimamo ničesar javiti. V srednji Bosarabiji je sovražnik zamen napadal na odseku severno od Cornestija. Severno od Jassyja je sovražnik še naprej napadal vključno snežnemu viharju, ki je ves dan divjal. Doji se nadaljujejo. V severni Moldaviji in Bukovini izvidniško delovanje. Dne 3. aprila zjutraj so sovražna letala, ki so prišla z juga, preletela ozemlje severozapadno od Temešvara. Manjše število bomb je padlo v bližino več občin. Povzročile niso nikake škode, niti niso zahtevale žrtve.

Rudarska stavka v Angliji

Stockholm, 3. aprila. »United Press« in londonski dopisnik »Nya Dagligt Allehand« poročata o rudarski stavki, da je bil po ukaz angleške vlade sedaj Scotland Yard prisiljen nastopiti proti 90.000 premogovniškim delavcem in 20.000 učencem v angleških ladjedelnicah. V Londonu, Glasgowu in Newcastleu kjer so sedaj obsežne racije za voditelji stavkovnega pokreta.

Položaj preskrbe s premogom je v Angliji tako resen, da je postala dvomljiva zaposlitev tisočev oborožitvenih delavcev, ker so morali omejiti porabo elektrike za 10% in porabo plina za 20 odstotkov. S stavko 90.000 rudarjev v Yorkshireu je Anglija izgubila 1 milijon ton premoga. Že v decembru za 10% zmanjšane dobave premoga oborožitvenim obratom bodo morale biti znova omejene. 250.000 delavcev, od tega ena tretjina vseh rudarjev v Angliji, je odloženo glasovati proti vladni štiriletki za premogovno industrijo.

Sforza se priporoča Sovjetom

Milan, 3. aprila. Kakor poroča Reuterjev dopisnik iz Neaplja, je izjavil grof Sforza, ki je med Mussolinijev vladno živel kot begunec v inozemstvu in se je sedaj vrnil v Južno Italijo ter bi bil zelo zadovoljen, če bi se Viktor Emanuel umaknil brez formalnega odstopa.

V nekem razgovoru, ki ga je ta italijanski Kerenski imel z Reuterjevim dopisnikom, je opredelil svoje stališče do italijanskih komunistov in njih novi politiki, ki je zahteval po odstopu Viktorja Emanuela kot pogoj za prevzem vladnih funkcij, sedaj opustila. Med drugim je izjavil: »Odstop kralja brez potrebnih formalnosti bi ustvaril novo moralno ozračje, ki bi imelo velike možnosti za politično in vojaško prerajenje Italije. Zaradi tega bistvenega cilja sem jaz s svojimi prijatelji pripravljen, podpirati novo vladno, v kateri bodo imele vse stranke svoje zastopnike. Toda takšna vlada bi morala biti očitno popolnoma drugačna kot sedanja Badoglijeva vlada.«

Kaj razume Sforza pod »biti popolnoma drugačna« je pač jasno po njegovi uslužnosti napram boljševikom. Priporočila se namreč Kremlju in si skuša pridobiti naklonjenost, da bi potlej lahko kupčeval z boljševiški agenti.

medstih. Torej iz tega lahko sklepamo, da obstajajo takšna navodila tudi za druge države.

Podmornice potopile v Severnem morju 14 rušilcev in korvet

Popolni obrambni uspeh južno od Pskova - Visoke oklepniške izgube Sovjetov - Nadaljevanje težkih bojev na žariščih vzhodnega bojišča - Pri napadu na Budimpešto sestreljenih 17 strahovalnih bombnikov

Führerjev glavni stan, 4. 4. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Zapadno od Beresovke so se izjalovili ponovni sovjetski napadi.

Pri Černovicah severno od Dnestra bijejo naše čete ne glede na težavne vremenske in prometne razmere še nadalje težke boje. Mesto Tarnopol smo obdržali vključno ponovnim silovitim boljševiškim napadom. Pri tem se je posebej obnesel 949. grenadirski polk pod vodstvom polkovnika Schönfelda. Na področju pri Brodih so Sovjeti na več mestih zamen napadli. Naše čete so s protinapadi razbile sovražne sile.

Severno od Kovelja je prišlo do silovitih krajevnih bojev. Stotnik Bolm in stotnik Reiche, bataljonska voditelja v nekem grenadirskem polku, sta se na bojišču odlikovala s svojo vzgledno hrabrostjo.

Južno od Pskova so Sovjeti po dovozu nadaljnjih sil nadaljevali s svojimi prebijalnimi poskusi. Naše čete so v hudih bojih zabeležile nov popoln obrambni uspeh ter uničile 24 sovražnikovih oklepnikov. S tem so zgubili boljševiki

Letalska bitka nad Karavankami

Berlin, 3. aprila. V nedeljo dopoldne je prišlo nad vzhodnimi Alpami do letalske bitke, ki je postala posebno dramatična in je dosegla višek nad Karavankami in severno od Celovca. Severnoameriške bombniške skupine z močno lovsko zaščito so že pri doletu v gostih rojih napadale eno- in dvomotorna nemška lovka letala. Pri tem so nemški lovci že povzročili prve vrzeli v vrstah bombniških oddelkov, ki so leteli v veliki višini in strnjenih skupinah, ne da bi uspelo severnoameriškim lovcom nuditi ameriškim bombnikom učinkovito pomoč. Nemška lovka in rušilna letala so, vedno naskakujejoč sovražne oddelke, prenesla borbo v neposredno bližino samih bombnikov. Pri teh napadih je strmoglavil en severnoameriški bombnik za dru-

Badoglio - lutka moskovske politike

Lizbona, 3. aprila. Po poročilih iz Južne Italije bo sovjetski delegat v zavezniškem svetu za Italijo Bogomolov zahteval, da se Badoglijeva vlada takoj razširi in sprejme levičarske skupine skupno s komunisti. To zahtevo moskovskega zastopnika podpirajo južnoitalijanski komunisti in jo utemeljujejo z naslednjimi razlogi:

1. Prvotni načrt, po katerem naj bi se Badoglijeva vlada po zavzetju Rima preselila, je brezpredmeten, ker je izglede hitrega zavzetja Rima padel v vodo. Zato mora biti takoj izvršena vladna presnova, da se omogoči politično oblikovanje Italije na široki ljudski osnovi.
2. Razširjena Badoglijeva vlada postavlja komunisti že sedaj pod geslo »sločnosti vseh protifašističnih strank«.
3. Dotok v komunistično stranko v Južni Italiji daje komunistom pravico, da so odgovarjajočo težo udeleženi v vladi.
4. S to politiko, tako javljajo nadalje, upa Moskva priti do nadaljnjih prednosti v Južni Italiji.
5. Badoglijeva vlada, ki dolguje zara-

Poljsko-sovjetsko sodelovanje se je izjalovilo

Stockholm, 3. aprila. Begunski odbor v Londonu je po poročilu londonskega »Observer« dal svojim pristajalcem navodila, naj ne sodelujejo s sovjetskimi četami. Torej so se izjalovila prizadevanja, da bi prišlo v bivših poljskih ozemljih do sodelovanja med Poljaki in Sovjeti.

Moskvi se mudi

Milan, 4. aprila. Dotok boljševiških »svetovalec« in »strokovnjakov« v Južno Italijo bi Moskva rada še ojačila. Vsed tega so Sovjeti, kot nam poroča degaullovska poročevalska služba iz Alžira, sklenili, da bodo podaljšali svojo letalsko zvezo Moskva-Kairo do Neaplja in Barija. Po teh poročilih naj bi od 10. aprila dalje dnevno letelo eno sovjetsko letalo iz Kaira v Neapelj in Bari ter nazaj.

Kratka poročila

Rim, 3. aprila. Pri očiščevalnih in obnovitvenih delih papežev bazilike San Lorenzo, ki so jo pred nekaj meseci razrušili angloameriški strahovalni bombniki, so naredili važna arheološka odkritja, ki so v polnem nasprotju z dosedanjimi naziranjmi o položaju stare krščanske bazilike, ki je pod cerkvijo.

Stockholm. Po britanskih poročilih iz Kaira je odstopil predsednik grške emigrantske vlade Tauderos.

Bratislava, 3. aprila. Notranji minister Mach je podal izjavo, v kateri je opozoril, da so Slovaki zavedajo svoje odgovornosti. Slovaški narod bo te dni dokazal, da je odločen vse žrtvovati za svobodo domovine.

na tem odseku v zadnjih treh dneh 172 oklepnikov.

V Italiji smo severozapadno od Cassina zavrnili močne sovražnikove naskakovalne čete. Privredli smo ujetnike.

Nek severnoameriški bombniški oddelke je izvršil dne 3. aprila strahovalni napad na Budimpešto. Nek nadaljnji, slabši oddelke je napadel madžarsko prestolnico v pretekli noči. V stanovanjskih predelih je nastala škoda. Prebivalstvo je imelo izgube. Nemško in madžarsko protiletalsko topništvo ter nemški in madžarski lovci so sestrelili 17 sovražnih letal.

Na Severnem morju so naše podmornice v zadnjih dneh napadle sovražne oddelke vojnih ladij ter potopile 14 rušilcev in korvet, med njimi več velikih rušilcev razreda »Tribal«.

V zvezi s temi boji so skušala včeraj britanska letala, ki so se dvignila z letalonosilk, napasti neko norveško oporišče vojne mornarice. Napad je lastna obramba razbila pri četah tega ni imel polnega uspeha. Pri tem je sestrelila bojna ladja »Tirpitz« štiri, nek predstražni čoln pa dve sovražnikovi letali.

gim ter se razbil kje v stranskih dolinah Adiže, Mure in Drave. Le delu posadk od 54 uničenih bombnikov je uspelo rešiti se s padalom. Mnogo teh severnoameriških letalcev pa je izgubilo ob doskoku življenje v zaledenelih gorskih predelih. Številni zaslini odmeti bomb dokazujejo, v kako veliko stisko je nemška letalska obramba spravila severnoameriške letalce. V kratkih treh urah so bili iz Južne Italije prihajajoči severnoameriški letalski oddelki zelo poraženi. Nad 500 mož posadke so ni vrnilo s tega poleta. Nadalje je treba uroštevati, da je zaradi dolgega poleta nad morjem strmoglavilo še več letal, ki so bila v letalski borbi ali ob protiletalskem topništvu poškodovana, tako da je celotni obseg sovražnega letalskega poraza še večji.

di vzpostavitev diplomatskih odnosov je večjo hvalčenolet Sovjetom kot Angloamerikancem, bi s tem še bolj zašla v sovjetske vode.

2. Komunistična stranka se bo kot najaktivnejši činitelj še močneje vgnezdila v politični aparat, in to posebno z denarjem iz Moskve.

3. Demokratske svobode vedno bolj zrahlijo in na bojišču strankarskih sporov vse stranke, in to posebno katoliško in socialistično, vedno bolj pritisnili ob steno.

4. Izkoristiti nepriljubljenost Angloamerikancev kot zasedbenih sil, jih moralno izolirati in jim s komunističnim »galvaniziranjem« množice odtegniti osnovo javnega mnenja v Južni Italiji.

Da bi si zagotovil tudi s strani nekomunističnih elementov dotok in speljal vodo z angloamerikanskega mlina, jo vodja italijanskih komunistov Ercoli podal izjavo, v kateri obseja preradikalno čistko med fašističnim zborom in uradništvom, ki odstranja elemente iz fašistične ere in svari pred politiko maščevanja.

Zeneva, 3. aprila. Kakor poroča »Sunday Times«, je poljski izseljenski odbor v Londonu z osebnim pismom ministrskega predsednika Mikolajevika zaprosil Roosevelta za pomoč v sporu s Sovjetsko zvezo. To pismo je poljski veleposlanik Cippanovski predal zunanjemu ministru Hullu. Dobro obveščeni londonski diplomatski krogi pravijo, da je Mikolajevik poudaril, da Poljska želi obnoviti odnose s Sovjetsko zvezo. Pač pa je Poljski nemogoče sedaj sprejeti Curzonovo črto kot dokončno mejo.

Berlin. Dne 12. marca izvedena hišna zbirka je prinesla za vojno-zimsko pomoč doslej največji znesek. Po dosedanjih ugotovitvah je Nemčija ta dan darovala 64.740.672 RM.

Zagreb. Kakor uradno poročajo, je Poglavinik iz zdravstvenih razlogov razrešil dosedanjega trgovskega ministra dr. Josipa Cabasa in ga dodelil zunanjemu ministru. Za novega trgovskega ministra je Poglavinik imenoval ministra brez listnice dr. Vekoslava Vrančiča.

Amsterdam, 4. aprila. Britanska poročevalska služba javlja, da je zunanji minister Cordell Hull v ponedeljek zvečer izjavil, da bodo Združene države škodo, ki je nastala vsled bombardiranja Schaffhausena, »primerno popravile« ter je izrekel »globoko obžalovanje« vseh Amerikancev zaradi tega dogodka.

Budimpešta. Notranji minister je prepovedal izhajanje tednikov »Függenlenség« in »Maggarszag« ter dnevnik »Mai Nap«, ker so priobčevali poročila, ki so ogražale koristi države.

Rim. Za generalnega poveljnika republikanske garde je Duce imenoval generala Italo Romezzalla. Šef štaba garde je postal generalni poročnik Mischiarelli.

Aktivni častniki, na svoja mesta!

Braniti narod, njegovo imetje in blagor je prva in poslednja zapoved častnikov, vsaj morala bi biti, zadnje in poslednje, edini evangelij, edini cilj in edina vsebina njegovega delovanja in hotenja. Dvajset let bivše države jih je redilo, vzrasli so iz žuljev naših rok in od ust odtrganega kruha naših vseh, našega rodu! Dvajset let! Dvajset let so jim pridigovali o dolžnosti in po dvajsetih letih so ob času preizkušnje odpovedali, so izginili, pustili mesta, se poskrili in razbežali, pri tem pobrali še zadnje denarje in skušali čakati boljših, novih časov...

Čast komur čast! Nekaj redkih in bleščečih izjem je in te izjeme nas prav gotovo opravičujejo, da po onih »kukavica« (da se izrazimo v njihovem narečju!) udarimo tem odločneje in tem trše, tem krepkeje in tem neizprosneje. Da udarimo po tej »seliti« narodov, ki je pustila ljudstvo in ga izdala v najdobejšem pomenu besede: izdala na sramoten, podel, vojaka nevreden in umazan način!

Ista »selita« je po taboriščih debatirala in se vojskovala brez pušk in mitraljezov; ko je naš narod rahil borec proti uničujočim komunističnim pesjanom, se je zaklinjala, da bi se borila le, če bi imela orožje v rokah. Po zaslugi in delu g. predsednika, div. generala Leona Rupnika, so bili izpuščeni na svobodo, prišli so med vojake, med brate, ki so tako rekoč golih rok reševali streho in ognjišče, narod in vero. Vsak je pričakoval in to po vsej pravici, po vsi človeški in človečanski logiki, da bodo, in to brez izjeme, brez diskusij storili samo to, kar je njihova vojaška in človeška dolžnost, da bodo podprli brata v boju proti komunizmu, da bodo enkrat v polni meri izvršili svojo dolžnost in svoje edino upravičeno poslanstvo. — Motili smo se? »Kukavice« so se tudi to pot poskrili po vseh mogočih službah in črnoborzijskih krožkih in družbah.

Ta posebljena sramota se je skrila in skrivala za hrbtom našega borbenega in nepokvarjenega kmeta, ki je branil in ki se brani in rešuje kos naše zemlje, ki so ga pahnili v trp-

ljenje in kri rdeči krvosedi in razdeljali. »Ta selita« narodova se je drela in se drela po ljubljanskih cestah, po ulicah našega mesta in politizira po vogalih in kavarnah, korumpirani vojaki, ki bi se radi šli vojake za mizami in črnimi kavami na račun trpečih in tistih, ki niso spravevali po koristih in po višini honorarja, ampak so brez pomislekov prišli za meč, da ohranijo in očuvajo, kar se ohraniti in očuvati da!

Naša kri nam je potrebna! Z njo moramo in bomo oprali madeže komunistične sramote z našega narodnega obličja! Naša kri je predragocena v teh težkih in usodopolnih časih, usodopolnih urah, da bi jo poleg rdečih komandirjev in komisarjev pili še naši lastni paraziti in zajedalci! Proč z njimi — proč z vsemi, ki nočejo spoznati klica časa, ki hočejo stati ob strani taktat, ko so se komunistični izgubljeni zakleli izkopati grob narodu!

Pomislite, ljudje, dvajset let so sedeli in čakali, dvajset let so jih bile polne kavarne in bari, dvajset let so se sprehajali po naših promenadah in danes, ko nam gre za biti ali ne biti, so jim roke pretrde za puško!

Morda bi se še sli kake štabne oficirje in svetovalce, vojaške strokovnjake, ki bi komandirali »raja«. — Morda bi kdo še, plači na ljubo, oblekel vojaško suknjo, samo če bi ostal v svoji pisarni in bi ga pustili pri miru, njega, konjunkturista z življenjem naroda, s krvjo in usodo naš vseh.

Vsak, ki ob uri največjih žrtev svojega naroda noče doprinesiti svojega deleža — je izdajalec in narod ga bo izpljunil in to v prvi vrsti onega, ki je bil poklican, da kot vojak prvi in v največji meri stori svojo dolžnost!

Narod sam si bo znal pomagati! Narod sam bo znal soditi in obsoditi! To nam jamči naš domobranski pokret, ki zmaguje in se utrjuje! Vsi oni aktivci, ki so svojo dolžnost izpolnili, ki so ostali zvesti svoji zaprisebi braniti in čuvati narod, vsi se pridružijo tem besedam. Njim čast in hvala našega naroda — ostalim prezir in obračun!

Sovjetska brutalnost nima meja

Bern, 3. aprila. Poljsko združenje v Teheranu je naprosilo sovjetskega veleposlanika, naj zaprosi sovjetsko vladu za uslužnosti pri proizvodbah o Poljakih, ki so izginili v Sovjetski zvezi. Sovjetski veleposlanik je to prošnjo v imenu vlade odbil z opozorilom, da je bivalec v Sibiriji se nahajajočih Poljakov sovjetskim oblastem prav dobro znano, vendar pa obstajajo posebni razlogi, da ti Poljaki ostanejo v Sovjetski zvezi.

»Posebni razlogi« za zadrževanje Poljakov so pač predobro znani. Če bi bila sovjetska vlada namesto tega priznala, da je na tisoče odgnanih Poljakov po že preizkušeni boljševiški metodi odstranila, če bi bila odgovorila, da je

taktika strela v tilnik GPU-jevskih krvnikov ali katynska metoda že skrbela za to da ni bil prevoz Poljakov v Sibirijo pretežaven, potem bi naleteli na »posebne razloge«, ki so bili merodajni za odklonitev pojasnila. Moskva se bo tudi nadalje zavijala v molk o bivalec Poljakov in vseh nešteti pripadnikov drugih narodov, ki so prišli nekod v dotik z boljševizmom, in to z upanjem, da bo po vojni prenehala potreba takšnega pojasnila, kajti če bi bilo boljševikom možno uresničiti svoje cilje, poleg bi bila po vojni vsa Evropa eno samo pokopališče, iz katerega grobov ne bi mogel priti noben odgovor.

Skrivači iz Mirne peči rešeni

Novo mesto, 2. aprila.

Prejšnji teden so domobranci obiskali Mirno peč. Šli so, da so dali »skrivačem« možnost, uteči iz »raja«. Komaj so se dobro pokazali v vasi, so od vseh strani in iz vseh lukenj lezle k nam zaračene brade, a nasmejane oči in zobe. Nabralo se jih je okrog 50, tako da smo morali zanje vzeti poseben kamion.

To je treba videti, s kakšnim občudovanjem in hvaležnostjo gledajo domobranci ti siromaki, ki so se v mrazu, snegu in dežju, lačni in neprepani morali skrivati že mesece in mesece po skednjih, gozdovih in jamah kakor zverina, ne kot ljudje. Kar stiskajo se k nam, saj so rešeni tistega ubijajočega občutka pregnanstva in večne smrtne nevarnosti.

Patrola drznih prostovoljcev se je odpravila še v Trebnje. Nekaj »skrivačev« je takoj prošlo za puške, da gredo kar z njimi na prvi pohod proti komunistem, ki so jih toliko časa mučili. V Trebnjem je bilo vse kot izumrlo. Od ljudi smo izvedeli, da so za popoldne pripravljali miting, pa jih je naša patrola rešila skrbi. Komunistični bataljon je zbežal pred ducom domobrancev kot jata vrabcev in pustil orožje in opremo kar na trgu. Ni bilo treba drugega, kot pripoginiti se in pobrati obilen plen, da smo komaj odpejali s tankom. Nad sto nabito polnih

nahrbtnikov so morali zažgati, ker jih niso mogli vzeti s seboj.

Ta dan je padlo samo 7 komunistov, ker, kadar se zaslisi, da gredo domobranci, beži slava »narodno osvobodilna vojska« na ozemlju vsaj dvajset kilometrov. Ljudje pa si oddahnejo vsaj za tisti čas, ko so domobranci pri njih. Kamor pridemo, nas rotijo, oja ostanemo, ali pa čim prej za stalno pridemo. Ko smo se vračali, smo srečevali trume kmetice, ki so se vračale iz mesta; izubile so ugodno priliko in šle po dolgem času spet enkrat v Novo mesto.

Tudi »šarže« beže od komunistov

Komunistov se polasča vedno večja vztrajnost, ker imajo vedno več dezerterjev. Dokler so bežali le navadni prisilni mobiliziranci, se je dalo še prenesti. Zadnje čase pa beže od komunistov tudi »šarže«. Tako sta dne 26. marca t. l. ušla iz »XV. brigade« komandir in vodnik I. čete. Istega dne sta izginila tudi komandant in politkomisar ter še nekaj politdelegatov »II. bataljona«. Komunistična morala je torej že na zelo nizki stopnji, če uhajajo in beže celo komunistični voditelji.

Bivši bojevniki pri prezidentu Rupniku

Pred nekaj dnevi so se zbrali pri šefu pokrajinske uprave prezidentu divizijskemu generalu Leonu Rupniku predstavniki bivših bojevnikov in rezervnih častnikov ter so mu čestitali k polletni prevzema oblasti v ljubljanski pokrajini. Posebno so naglašali svojo pripravljenost za boj proti sedanjim kalilec mirnega sožitja v pokrajini, uničevalec narodnega premoženja ter ubijalec slovenskega prebivalstva. Podkrepi so svoje želje z nekaterimi dejanskimi predlogi in navetili, ki jih je gospod prezident posebno toplo sprejel in obljubil, da bo ukrenil vse potrebno za njih uresničenje. Gospod prezident se je v svojem govoru zahvalil za pozdrave in

čestitke ter je obljubil, da bo z vsemi silami podprl prizadevanja bivših bojevnikov pri obrambi in obnovi dežele, ostale želje bo pa tolmачil na pristojna višja mesta in ima upanje, da bodo gotovo upoštevana. Razgovor se je vršil v prijateljskem bojevniskem duhu in se je gospod prezident zanimal za vsakega udeleženca odposlanstva. Tako so sedaj predstavniki bivših bojevnikov in rezervnih častnikov kot prej že zastopniki kmetov podprli prizadevanja prezidenta generala Rupnika pri njegovem delu za obrambo dežele, obnovu pokrajine in skupnost vseh stanov in slojev slovenskega naroda.

Moskva ukazuje Londonu in Washingtonu

Zeneva, 3. aprila. Dasi sta Anglija in Amerika na moskovski in teheranski konferenci izročili Evropo Sovjetom ter jim dali bianco polnomočja za izvedbo njihovih načrtov za boljševiziranje Evrope, se kaže angleški tisk vedno znova presenečen, če Kremenlj predstavlja sprejete menice in brez zadrege zahteva uresničenje svojih namer. S topo resignacijo in otožnim obžalovanjem pišejo londonski listi, da so Sovjeti tudi pri svoji zahtevi po takojšnji razširitvi italijanske vladne osnove in sprejemu komunistov v Badoglio vladu bili prav tako kot pri navezanju direktnih odnosov z Badoglievim režimom obšli »zavezniki italijanski svete«, ki je bil svoječasno izrecno ustanovljen za obravnavanje takšnih vprašanj. V Londonu, tako poroča dalje neki švicar-

ski dopisnik, prevladuje vtis, da ta svet ni izpolnil upov, ki so jih nekoč stavili vanj in da Sovjeti danes ne polagajo več nikake važnosti na obstoje tega organa.

»News Chronicle« prihaja zato do zaključka, da bi bilo bolje, če bi razpustili ta svet, kakor da puščajo, da postane ta organ prava burka. Tudi »Times« priznava, da italijanski svet ni funkcional, kakor je bilo predvideno.

Londonski dopisnik »Tata«, ki prinaša to poročilo, končuje z opozorilom, da so boljševiki sedaj v Italiji mobilizirali komunistično stranko. Položaj sam pa je že pred več tedni najboljše označil nek Italijan z besedami: »Ne govorite preveč o Croceju in Sforzi. V Italiji sta le dva moža, ki zares kaj štejeta: Badoglio in Ercoli.«

Gospodarstvo

Hranilne vloge na Madžarskem so s koncem leta dosegle 4,4 milijarde peng. dočim so znašale konec leta 1928 1,8 milijarde peng. Posebno znatno so narasle hranilne vloge pri Poštni hranilnici.

Odkupna cena pridelkov bo izplačana v proizvodih na Hrvaškem. Za nekatere vrste važnih proizvodov bo na Hrvaškem odkupna cena plačana ne v denarju, temveč v proizvodih: za 100 kg cikorijskega kmetovalca dobi 2,5 kg sladkorja in 10 kg kavnih nadomestkov, za 100 kg sladkorne pese 1,5 kg sladkorja in 40 kg pesnih odpadkov, za 100 kg semenja sončnice 5 kg olja, 15 kg oljnih pogac in 8 kg sladkorja, za 100 kg semenja soje pa 5 kg olja, 20 kg oljnih pogac in 10 kg sladkorja.

Nemški državni dolg s koncem lanskega leta je znašal: fundirani dolg 110.749,7 (konec septembra 1943 103 tisoč 618,8) milijarde mark, dočim je znašal višeti dolg 142.320,9 (129.655,5) milijarde mark.

Drugo turško vlogo posojilo. Dne 17. t. m. je razpisala Turčija vpis drugega vojnega posojila in sicer v znesku 25 milijonov turških funtov. Obrestna mera znaša 7, emisijski tečaj 95, amortizacijska doba pa 20 let.

Ukinitev angleškega zračnega poštnege prometa v Španijo. Po vesteh iz Londona je ukinjen ves poštni zračni promet med Anglijo, Španijo, Portugalsko in Gibraltarijem. Iz iste vesti razberemo, da so Združene države prekinile zračni promet z nevtralnimi državami.

Indija — upnik Anglije. Dobroimetje Indije v Angliji v funtih šterlingih v februarju l. l. znaša 570 milijonov funtov šterlingov.

Stavke v Egiptu. Težka gospodarska kriza v Egiptu se kaže v naraščajočem stavkovnem gibanju. Ponovno so pričeli delavci stavkati v treh velikih egiptovskih tkalnicah, in sicer v Port Saidu, Romobu in Mehali el Kobra.

Zvišanje cen kvasa v Srbiji. Cene kvasa v veletrgovini v Srbiji so bile zvišane na 125 din za kg, poleg tega bo zvišana še državna trošarina od 14 na 20 din pri kg.

Udeležba hrvaške države v gospodarstvu. — V trgovinski register v Zagrebu je bila vpisana Mosor, industrijska in trgovska d. d. v Zagrebu, ki bo prevzela podzavljeno podjetje Hinko Mayer i drug v Zagrebu. Glavnica znaša 15 milij. kun (15.000 delnic po 1000 kun) od tega dobi hrvaška država 14.994 delnic za vnos podjetja v novo družbo z izjemo dela nepremičnin in terjatev ter dolgov napram židom, 6 delnic bo vplačanih v gotovini.

Državna d. d. Sljeme bo zvišala glavnico od 10 na 20 milij. kun. Za to zvišanje da hrvaška država del nepremičnin prej omenjenega podjetja Hinko Mayer in sicer dobi delnic za 5 milij. kun, dočim bo 5 milij. kun plačanih v gotovini. Sljeme je kot znano družba, ki upravlja hrvaška državna vzorna posestva.

Hrvaška trgovinska bilanca. Iz uradnega poročila Hrvaške državne banke posnemamo, da je bila trgovska bilanca zadnjega dne leta 1943. za 2936 (l. 1942. za 2702) milijonov kun pasivna.

SPORT

Nedeljski športni spored je bil to pot doma skromen: nastopili so samo nogometaši na več igriščih v prijateljskih srečanjih, ki so imela značaj treninga za velikonočne nastope. Moštvo se še zelo pozna zimski odmor, zato o kaki smiselni igri ne moremo govoriti.

Naši lahkotletci še vedno počivajo, dočim so drugi že opravili prve spomladanske nastope v teku čez drn in strn ter gozdne teke, ki so za začetek lahkotatske sezone tako važni za tekmovalca, ki hoče poletiti ali v zgodnji jeseni doseči kak vidnejši uspeh in napredek.

Norveški lahkotletci so imeli prevestne nastope v zaprti dvorani, kjer so dosegli te-le uspehe: Gospodična Gunheim je dosegla nov norveški rekord v skoku in daljavo brez zaleta z dobrim rezultatom 2,61 m. Cooper je zmagal v skoku v višino z mesta in v skoku v daljavo z mesta s skokoma 1,54 m o. d. 3,23. Gd. Bergö je zmagala v skoku v višino z zaletom s skokom 1,44 m.

Izgube komunistične tolpe

V Kočevje se je 28. marca javilo sedem komunističnih prebežnikov. Bili so v skrajno bednem stanju, pokriti z raztrganimi capami. Bili so iz ene tolpe, ki so jo v bližini Ribnice domobranci nedavno razbili. Ti prebežniki so povedali, da je omenjena tolpa v okolici Kočevja izgubila v enem samem mesecu okoli 500 mrtvih, ujetih in ranjenih.

Vprašanje dezerterjev vedno bolj pereče

Naša se je okrožnica XV. komunistične divizije, iz katere je razvidno, kako vedno bolj katastrofalno postaja za komuniste vprašanje dezerterjev. Okrožnica se pritožuje nad ravnanjem starejših komunistov, ki ne store dovolj, da bi navdušili in obdržali med tolpami novejšo mobilizirance.

no nezmogost razumeti in spoštovati lastne življenjske pogoje, lastno blagostanje. Treba je razumeti, da je moč množice slepa in nesposobna... Če slepec slepca vodi, oba v jamo padeta. Ravno tako posamezniki iz množice: naj bodo še tako pametni, ako ne razumejo ničesar o politiki, ne morejo nastopati kot voditelji množice, ne da bi s tem ugonobili celega naroda (l/11).

Tako in slično sodijo Judje o politiki, ki ni samo veda, temveč tudi umetnost in predvsem zmožnost najti prave vire in prave stike. Tu pa ni Judom kmalu kdo kos; danes obvladajo s svojo politično mrežo skoraj ves svet.

In kako so učili narode?

»Že davno smo metali med ljudstva gesla o svobodi, enakosti in bratstvu. Namišljeno razumeli ter iznajdljivi goji niso spoznali njih notranjega protislovja« (l/18).

»K temu spada tudi teorija o splošnih človeških pravicah! Ali smo mogli doseči na kak drug način, da se je stanje nereda v nejudovskih državah bolj razširilo? Najbolj zanesljiv način je bilo sproščanje vseh onih sil, ki nevdržna dopolnjujejo svoje razdiralno delo, te so: nediscipliniranost, samovoljnost, predvsem pa duh nestrpnosti« (p. XVIII/11).

»Nastopili bomo kot rešitelji de-

Pismo »Slovenec«

Gorica, koncem marca.

Dragi »Slovenec«, sporočamo Ti, da Te prav pridno prebiramo, odkar spet k nam prihajaš. Vzlic temu, da Te nekateri zaslepljeni smatrajo nevarnega goriskemu ljudstvu in to le zato, ker se Ti v resnici boriš za telesno in duhovno svobodo našega naroda in dnevno razkrinkuješ satansko podlost tako krvavega komunizma, ki ni nima nič skupnega z našim narodom. Ta se ni rodil na naši zemlji, ni izšel iz našega globoko duševno in telesno zdravega naroda. Poudarjamo, dragi »Slovenec«, da imaš veliko sovražnikov, a še več prijateljev in duhovnih sorodnikov, ki Te dnevno z veseljem pričakujejo: zatorej le tako naprej po začrtani poti srčno h tuči skozi temo.

Tudi pri nas se je od poloma sem marsikaj spremenilo; jasni se, spet prostejše dihamo, prostejše mislimo. Goriški Slovenec.

Iz Trsta

Nesreče. Pri delu v zaklonišču v ulici Fabio Severo je podrl tram Alojza Vidmarja iz Istrske ulice 55. tako da je do bil težje notranje poškodbe in si zlomil nogo ter dobil rane po levem kolku. — 36 letnemu Karlu Brajkoviču iz Podvinjske ulice 2 je pri cepitju drv priletelo poleno v glavo in je dobil težje rane. — Pred glavnim kolodvorom je podrl tramvaj 31 letno Antonijo Jelesič, ki si je pri padcu zlomila desno nogo in dobila več ran po telesu. Vsi se zdravijo v tržaški bolnišnici.

Sedem slikark razstavlja. V torek, 4. aprila je bila odprta razstava v Umetniški galeriji. Razstavlja sedem tržaških slikark, katerih vsaka ima svojo razstavalni prostor. So to: Bruna Beltrame, Nerina Končan, Argentina Černe, Amalija Glanzmann, Nidija Lonza, Magdalena Springer in Miete Zangrand.

Tatvina v draguljarni. V noč od sobote na nedeljo so neznanji zlikovci s pomočjo vrvi splezali na balkon v ulici Sv. Lazarja 8, kjer ima v prvem nadstropju svojo urarsko delavnico Karl Telvini. Skušali so navrtati blagajno, kar pa jim ni uspelo. Iz manjše blagajne in iz omare, v katero jim je uspelo vlomiti, pa so odnesli okrog 30 ur, med temi tudi nekaj zlatih, in drugih draguljev, skupno v vrednosti četrtilijona lir. — Pred nekaj dnevi so čuvarji, ki so stražili pred vrati ladjedelnice, zalotili šoferja Viktorja R., ki je hotel odpejati z avtomobilom 10 kg lepila. — Pred strojno tovarno pri Sv. Andreju so stražniki našli posodo z 10 litri olja. Seveda so takoj uganili, da je bilo olje ukradeno in pripravljeni tam, da bi prišel ponj tisti, ki si ga je prilaštil. Sum je padel na delavca Gvida M. iz ulice Vespucci, ki je tudi priznal, da je olje ukradel.

Tragičen dogodek v neki vili v Griljanu. V petek popoldne je v Griljanu v hiši št. 225, ki je last Montanarija, oče streljal na svojega sina. Bivši glavni strojni pri pomorski družbi »Kosulič«, 80 letni Gvido Montanari, ki stanuje v Trstu v Rosettijevi ulici, je dobival denarno podporo od svojega 52 letnega sina Gustava, stanujočega v ulici Nizza, ki pa je precejšen del leta prebil tudi v svoji vili v Griljanu. Zadnje čase pa je zahteval oče vedno večjo podporo od svojega sina, in jo je tudi dobival. V petek je prišel spet k sinu in zahteval znova denarja. Sin ga je povabil na kosilo, ki ga je vsa družina mirno prebila. Po kosilu ko sta odšli Gustavova žena in svakinja na vrt, se je med očetom in sinom razvil hud prepir, ki ga je oče končal s tem, da je potegnil samokres in streljal na sina, ki je padel nevarno zadet. Na njegove klice so prihiteli vsi in ko so videli, kaj se je zgodilo, so brž poklicali rešilni avto. Ranjenca so odpeljali v tržaško bolnišnico, kjer je umrl, očeta pa so aretirali.

Iz Gorice

Dve žrtvi streliva. Neki 65 letni kmet iz Dornberga in njegova hči sta šla na polje. Ko sta korakala po stezi, je oče zadel ob granato, ki je ležala v travi. Nevarno orožje je eksplodiralo in s svojimi drobci razmesarilo oba. Oče je bil na mestu mrtve, 33 letna hči pa je podlegla ranam v bolnišnici, kamor so jo bili prepeljali.

Solkau. Pod solkanskim železniškim mostom so v soboto zjutraj otroci našli mrtvo truplo, ki je bilo že močno razpadlo. Iz listin, ki so jih orožniki našli pri mrliču, je razvidno, da gre najbrž za nekega Cirila Vontcina. Truplo je ležalo tam že od lanskega septembra. Sedaj so ga prenesli v solkasko mrtvašnico.

Izraelove mreže nad svetom

38

Kako naj narod spozna, kateri tisk je pod vplivom Judov oziroma njihovih pomagačev, masonov in komunistov? To je bilo pri nas kaj lahko, kakor se lahko loči Jud od nejudu po oni znani Chamberlainovi formuli o prepadu med Judi in Nejudi. Za Juda ne pomeni pojav Kristusa v zgodovini ničesar, ob njegovem imenu se zdržne, tudi zbesni in ga imenuje sleparja, gotovo pa upornika. Tako se zdržne tudi marsikdo, ki je bil krščen, pa je že davno vse zavrgel in zagrabil za vsako slavnato bilko, tudi za Juda in njegove organizacije, da pomaga udušiti to, kar se da tako težko udušiti, vprašanje o Bogu.

Politika.

Ko človek proučuje judovsko vprašanje in delovanje, naleti skoraj vsepovsod in na vsak korak na kako sleparijo. Morda je izmed vseh judovskih sleparij največja ona o diktaturi proletariata, ki jo obljublja židovstvo delavcem. S takimi gesli odvrača delavce od rednega dela in od družinskega življenja ter jih zavaja v brezplodno politiziranje, v nemire, upore in celo v

revolucije ali državljanske vojne. Pogledimo, kaj in kako sodijo največji mojstri v politiki. Judje, kaj pišejo v sionskih protokolih o politiki:

»Goji se sedaj ne razumejo, da morejo politične načrte razumeti in reševati samo oni, ki so politiko zasnovali in skozi dolga stoletja vodili« (XIII/1).

»V zasnovanju načrtov, političnih akcij in v potrebnem sodelovanju se ne more nikdo z nami kosati« (V/3).

»Obvladamo umetnost voditi množice in posameznike, in sicer s pomočjo razumno zasnovanih idejnih programov, gesel, komunističnih in drugih teorij, obvladamo pa tudi umetnost, pahniti vse goje v vrste proletariata. Potem se morajo pred nami vsi klanjati, da sploh lahko živijo« (VI/3).

S tem priznava Judje dovolj jasno, da so oni vodili svetovno politiko vsaj v zadnjih stoletjih, če ne že tudi prej. Povedo čisto jasno, da hočejo vse nejudovske narode pahniti v vrste proletariata! To njih umetnost vidimo posebno v industriji, valuti in pri zemljiškem vprašanju, predvsem pa v boljševizaciji Rusije. Kot politiki so Judje samozavestni, v svesti si svojega zna-

nja in poznavanja načrtov, ki jih razpredajo nad vsem svetom. Zato pišejo lahko sledeče:

»Pod našo oblastjo bo vsak, ki je osumljen zločina, aretiran. Za politične zločine sploh ne bo izgovora, kajti politični zločinec se meša v stvari, ki jih nihče razen vlade (judovske seveda) ne more pravilno presojati. V bodoče bomo politične zločince postavili na zatožno klop skupno s prostakiimi, zaničevanja vrednimi zločinci« (VIII/8).

»Treba je samo pustiti narod nekaj časa, da sam sebi vlada, pa se izpove splošen razpad. Nastanejo prepripi in državna avtoriteta se spremeni v pepel. Ko je država izčrpana zaradi notranjih pretresljajev, je že v naši oblasti, na vsak način pa se mora smatrati kot neizogibno izgubljena« (l/6).

Vse one koristolovce in konjunkturiste, ki sanjajo o kakih političnih karijeri, čaka presenečenje:

»Nejude moramo že v prvem trenutku, ko se vse še nahaja v stanju groze in presenečenja (po izvršenem državnem prevratu), pripraviti do spoznanja, da nimajo nič besede, da smo mi prevzeli vso oblast v svoje roke z enim udarcem in da nikakor nečemo deliti te oblasti z njimi, da smo odločeni, da zatremo manifestacije in demonstracije vsak časa in na vsakem kraju z nepremagljivo silo.«

»Upoštevati moramo podlost, nestanovitnost in kolebavost množice, nje-

lavskega razreda in ga pridružili naši armadi razredistov, anarhistov in komunistov« (II/8).

»Po naših navodilih in pod našim vodstvom je narod uničil svojo aristokracijo. (II/7.) Delavcemu razredu pa smo nasprotno dopovedovali, da je edino on upravičen, da vlada in da mora celo uvesti diktaturo proletariata.«

Neukemu delavcu je prišepetaval Jud o njegovi svobodi in enakosti toliko časa, da mu je delavec priznal enakost ter mu izročil svojo svobodo. In sedaj lahko poslušaj Juda, kako sodi o proletariatu in njegovi diktaturi:

»Množica je barbar, ki izraža svoje barbarstvo ob vsaki priliki. Komaj dobi množica v svoje roke svobodo, jo kmalu spremeni v anarhijo, ki je sama ob sebi najvišja stopnja barbarstva. Brez absolutnega despotizma ne more obstojati civilizacija, katero uvajajo ne množice, temveč njihovi vodje, naj bo to kdor koli« (l/14). Ali pa:

»Nejude so kot čreda ovac, mi Judje smo pa volkovi. Ali veste, kaj se zgodi z ovcami, če vderejo volkovi med njih čredo? Zatisile bodo oči in si bodo že zaradi tega pustile vse dopasti, ker jim bomo obljubili, da jim povrnemo vse vrste pravice, čim bodo premagani vsi sovražniki miru in vse stranke. Ali naj vam še razlagam, koliko časa bodo morali čakati goji na vzpostavitev njih pravice?« (XV/3)

Velikonočna pesem ragelj

Ljubljana, 4. aprila.
Ko smo bili še majhni — saj velik prav za prav nihče med nami še ni postal — smo se med velikim tednom prav radi igrali z rageljami. Take nas gane tudi sedaj, ko vidimo po Ljubljani prodajalce ragelje, čeprav jih ni več toliko kakor nekoč. Ragelje so prihajale v Ljubljano pred desetletji po večini iz Sodražice in okoliških vasi, kjer pač cvete mala lesna obrt, zadnja leta pred vojno pa zlasti iz Dobropole. Podjetni Dobropole so se namreč v času gospodarske krize od leta 1930 do 1935 vrhli tudi na malo lesno obrt in pričeli izdelovati prav lične igračke, od katerih so pomembne seveda tudi ragelje. Le malo ragelj je sedaj v Ljubljani naprodaj in verjetno je, da bodo tudi te kmalu razprodane, čeprav ta običaj nekako izumira. Ljubljanski otroci že skoraj ne vedo, čemu so ragelje in imajo

le golo veselje nad ropotom. Ragelje namreč v času, ko zvonovi počivajo simbolično spominjajo na križanje judovske množice, ki je zahtevala Kristusovo smrt in je vpila pred Poncijem Pilatom: »Križaj ga!«
Velikonočni običaji zahtevajo tudi, vsaj na deželi je bilo tako, da otroci znosijo na veliki četrtki pred cerkev razne stare sode, zaboje in druge lesene odpadke ter po njih z velikim ropotom razbijajo in kriče Pravi, da tako Boga strašijo. Tudi to spominja na nekdanje križanje judovske množice iz tršice navadno potem otroci zažgo velikonočni ogenj, ki ga duhovnik blagoslovi, nakar ga otroci raznašajo po hišah. Tako je bilo nekoč na deželi, danes pa vemo, da je vse drugače. Le v Ljubljani in še po nekaterih krajih imamo nekoliko bledega spomina na te stare slovenske običaje.

Novi grobovi

† Emilija Šumi. Nenadno je izdihnila v Ljubljani gospodična Emilija Šumi. Blago rajnico bodo pokopali v sredo popoldne ob pol štirih iz kapele sv. Antona na Zalah. Sveta maša zadušnica bo v cerkvi Marijinega Oznanjenja 12. marca ob osmih.

† Marija Jenko. V Bogu je zaspala vdova strojevodje drž. žel. gospa Marija Jenko roj. Arhar. Blaga mati leži na svojem domu v Aljaževi ulici 17. Na zadnji poti jo bodo pospremili v četrtki ob pol petih popoldne z doma na pokopališče v Dravljah.

† Viktor Ciuha. V Ljubljani je po daljši bolezni umrl mestni pisarniški ravnatelj v pokopju, g. Viktor Ciuha. Rajnega bodo pokopali v četrtki ob dveh popoldne iz mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti na pokopališču v Štepanji vasi.

† Franja Zebre. Po večletnem trpljenju je v 79. letu starosti odšla k večnemu počitku nadučiteljica vdova Franja Zebre. Pokopali jo bodo v sredo ob petih popoldne iz kapele sv. Jakoba na Zalah. Sveta maša zadušnica bo v sredo, 13. marca, ob osmih zjutraj v stolnici.

† Ivan Pasar. V Ljubljani je umrl glavni stražojster policijskega zbora gospod Ivan Pasar. Pokojnika bodo pospremili na zadnji poti v četrtki ob dveh popoldne iz kapele sv. Petra na Zalah.

† Franc Breskvar. V Ljubljani je za vedno zatnil oči posestnik g. Franc Breskvar. Blagega rajnega bodo pokopali v sredo ob 2. popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Zalah.

† Milena Todorovič. V Ljubljani je izdihnila vdova kapitana I. razr. gospa Milena R. Todorovič roj. Rekar. Rajnica leži na svojem domu do srede popoldne. Pokopali jo bodo v sredo ob pol 5. popoldne iz kapele sv. Andreja na Zalah. Naj rajnim sveti večna luč, vsem njihovim rajnim naše iskreno sožalje.

Lep jubilej gospodarskega strokovnjaka

Danes praznuje lep življenjski jubilej, namreč 65-letno rojstvo, gospod Janko Levičar, ravnatelj Centralne vinarne v Ljubljani. Ne samo on in njegova številna družina, temveč tudi nesečno njegovih znanec in prijatelj po vsej naši domovini se spominja ta dan njegove, dela in uspehov polne življenjske poti. Slavljenec se je rodil pred 65 leti v Krškem in mu je že kraj sam, ležer sredi vinorodnih predelov, nekako določil pot: vinarstvo in kletarstvo. Ko je končal kmetijsko šolo na Grmu, ga je svetovna vojna, ki jo je vso prebil v vojaški službi, vrgla od prvotnega poklica na uradniško pot. Po vojni pa je postal ekonomski kmetijske šole na Grmu in tam dočkal uradni pokoj. Toda v njem je bilo še preveč mladostne sile, da bi hotel in mogel živeti kot upokojenec. Pa tudi drugi so sodili, da je njegovo strokovnjsko delo še vedno potrebno raznim ustanovam, zato je bil pred 18 leti postavljen za ravnatelja Centralne vinarne

v Ljubljani. Da je Centralna vinarna postala osrednje vinarsko podjetje v Ljubljani ter si pridobila tak krog odjemalcev in tak sloves solidnosti, je v veliki meri zasluga jubilarovega dela.

Ob lepem jubileju mu voščimo vso srečo in še dolgo zdravo življenje vsi njegovi številni poslovni in osebni prijatelji. Naš list pa mu tudi čestita, saj je gospod slavljenec že 40 let naročnik »Slovenca« ter zvest prijatelj in podpornik našega tiska.

Iz duhovniške službe

Umeščen je bil: Janez Frančič, župnik v Tuninah, dne 1. februarja 1944 na podeljeni mu kanonikat kolegiatnega kapljaja v Novem mestu.

Imenovan je bil Karel Wolbang, kaplan v Smihelu pri Novem mestu, za suplenta verouka na d. ž. realni gimnaziji v Novem mestu.

Zgodovinski naberk

5. malega travna

1722. leta je umrl v Kamniku oče Hipolit, filozof in nabožen pisatelj, rojen po letu 1630. v Novem mestu. Studiral je menda pri jezuitih v Ljubljani, postal okoli 1684. leta kapucin sšajterske pokrajine, ki je obsegala tudi Kranjsko, bival v raznih samostanih te province in bil 1718. leta izvoljen za gvardijana v Kamniku, kjer je ostal do smrti. Spisi Matije Kastelca in pridige sbrata Janeza Svetokriškega so njegovo zanimanje za slovensko knjigo tako očale, da je bil v drugem desetletju 18. stoletja, kot sta se Janez Svetokriški in Gregor Vorenc nehala vbadati edini priznani aktivni predstavitelj pismenstvenih slovenskih prizadevanj Hipolit je sestavil latinsko-nemško-slovenski slovar, ki pa naj bi po njegovem mnenju služil le njegovemu redovnemu krogu, pa se končno na prigovarjanje sbratov odločil in ga pripravil za tisk. Ko je bilo delo še v tisku, je dobil Hipolit v roke Bohoričeve slovenske slovnice, ki je doletel ni poznal. Začel je slovar popravljati v smislu Bohoričeve ortografije, tisk je ustavil, toda dela samega ni več končal. Slovar je ostal v rokopisu. Zato pa je izšla slovnica in »Evangelija inu lystovi« v priraditvi Hipolita, čeprav ni imenoma naveden. Pod svojim imenom pa je objavil Tomaž Kempčana »Hojo za Kristusom«.

Hipolit je imel precej močno slovensko in slovensko zavest, ki se je krepila zlasti iz misli na slovensko liturgijo v okviru katoliške cerkve. Pri tiskih je v dokajšnji meri Hipolitova le redakcija. Najprimernejši je slovar, ki je od starejših najboljše, bogat zlasti tudi na rastlinskih in živalskih imenih. Mnogo lepših besed je Hipolit prvi zabeležil. Večino teh besed je sprejel Pohlina, a iz njega Gutmann, Murko in Janežič, s tem so prišli v splošno rabo.

Za veliki teden si kupite posniško zbirko

Križev pot

8 posnetki Bergantovega križevga pota v Sloveniji. — Eleganta izdaja. Broš. 15 lir.

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pred škofijo 5. Miklošičeva cesta 5.

Za današnji dan

Koledar

Sreda, 5. malega travna: Vincenc Ferrič, spoznavalec: Irena, devica in mučenica; Julijana, devica.

Četrtek, 6. malega travna: Veliki četrtki; Sikst I., papež in mučenec; Celestin I., papež.

Dravsko gledališče

»Lepa Vida«. Red Sreda, Ob 18.

Operno gledališče

»Don Juan«. Red Prvi, Ob 18.

Kino Matica

»Tonelli« ob 15, 17 in 19.

Kino Union

»Paracelsus« ob 16 in 19.15.

Kino Sloga

»Čudno naključje«. ob 15, 17 in 19.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarnar: mr. Bakaržič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Aufruf an unmittelbare Milchabnehmer

Milchabnehmer, die wegen alzu grosser Entfernung Bewilligungen zum Milchein-kauf bei Produzenten besitzen, haben die Bewilligung zu erneuern und zwar: Am 5. d. M. Umkreis Moste (Zaloška cesta, Pot na Fužine, Poljska pot), am 6. d. M. Umkreis Štepanja vas (Litilska cesta, Gmajna, Štepanjska cesta, Hruševska) und am 7. d. M. alle übrigen. Sie haben genau ausgefüllte Milchbezugsmittelskarten und alte Milchabteilungs-Bezeugungen mit sich in die Milchabteilung des »Prevod«, Maistrova 10 zu bringen.

Obvestila »Prevoda«

Poziv neposrednim prejemnikom mleka

Potrbošniki mleka, ki imajo zaradi oddaljenosti dovolilnice za nakup mleka pri proizvajalcih, morajo nakazila obnoviti in sleer: 5. t. m. okrožje Moste (Zaloška cesta, Pot na Fužine, Poljska pot), 6. t. m. okrožje Štepanja vas (Litilska cesta, Gmajna, Štepanjska cesta, Hruševska) in 7. t. m. vsi ostali. S seboj prinesite točno izpolnjene marčne živilske nakazila in stara nakazila za mleko.

Namesto pirhov darujte letošne slovenske knjige našim bratom in sestram, bivajočim zunaj naše pokrajine. Vsaka knjiga bodi velikonočni dar, ki ga položimo domu na oltar. Knjige sprejema iz naklonjenosti »Ljudska knjižnica« na Miklošičevi cesti 7/II dnevno od 9—12 in od 14—18.

Za Socialno pomoč

Kdor bi mogel podariti našim beguncem stole in mize, naj, prosimo, telefonsko ali ustno sporoči svoj naslov na tajništvo Socialne pomoči (47-57).

Tudi 11. »SVETOV« knjigo

Mehanika vsakdanjega življenja

bodo pojasnjevale številne slike mehaničnega in tehničnega značaja, kar bo gotovo zadovoljilo spoštovane naročnike in interese, ki se zanajajo za vprašanja takšne prirode. Še je čas, da se naročite na Svetovo knjižnico in ji postanete stalen naročnik.

Dekleta in fantje

Te dni po vseh šolah živahno razpravljajo o knjižni tomboli. Veseli smo, da je mladina takoj razumela namen in pomen tega tako plemenitega dejstva. Širili domačo knjigo, pomagati beguncem in sebi pripraviti obsežno knjižnico. Veseli smo tudi, da v vojnem času v mladih nikakor ni ugasnil idealizem, povezan z globoko in pristrano ljubeznijo do slovenske besedne umetnosti. Knjige, ki bodo izšle pri knjižni tomboli, bodo mladini v bodrilo in tolažbo. Se več! Vprave one ji bodo vodnice. Prijatelje ji bodo. Beri, mladina slovenska! Beri našo besedo! Poslušaj jo! Uči se in poučuj! Ljubi, ljubi slovenski jezik in njegovo čudovito godbo! Prieljudni našim umetnikom, ki so z ljubeznijo gojili materino besedo, da je bila čim lepša, čim bolj čista in pevna.

Zato, mladina slovenska, kupuj tablice za tombolo! Ne govorimo tega zaradi reklame. Govorimo tebi, slovenska mladina, ker želimo, da bi si osvojila slovensko besedo.

Zato, vprav zato boš, mladina naša, kupila tablice zase in za svoje, katerim znova vžgi ali pa razširi ljubezen do materinega jezika!

Poziv službodajalcem

Pokojninski zavod za nameščenje v Ljubljani poziva službodajalce, da takoj pisмено prijavijo točne službene prejemke vseh onih nameščenec, ki so od 1. januarja 1944 ali od kasnejšega datuma izvršeni v X. plačnem razredu. Službene prejemke v letnem znesku lir 25.201 in več je treba navesti točno po njihovi vrsti in višini, vpoštovati je treba poleg rednih prejemkov v denarju tudi eventualno božično ali novoletno nagrado, bilančino, provizijo, tanižjemo ter deputate v naravi. Ti podatki so potrebni zaradi nove uvrstitve v X. XI. in XII. plačilni razred po določbah nove razpredelnice plačilnih razredov v nameščenskem pokojninskem zavarovanju, ki velja od 1. januarja 1944 dalje.

Bogoslužje v velikem tednu

Stolnica

Obredi Velikega tedna se začne v stolnici vse tri dni ob 7 zjutraj (ob sedmi uri zjutraj).

Veliki četrtki: takoj po 5 in ob pol 6 obhajilo vernikov, ob 6 je prva sveta maša med katero je obhajilo vernikov. Ob 7 je velika škofova sv. maša. Med sv. mašo je slovesno blagoslovljenje sv. olj in obhajilo duhovščine in vernikov. Po sv. maši se sveto Rešnje Telo prenese v božji grob. Potem je umivanje nog 12 starikom. — Zvečer je od 7 do 8 skupna ura molitve.

Farna cerkev v Trnovem

Veliko sredo, četrtki in petek ob 6 popoldne pete jutranjice. — Veliki četrtki peta sv. maša ob 6.30; sv. obhajilo vernikov pred mašo in med mašo. Po maši se prenese sv. Rešnje Telo v božji grob. Ob 20 rožni venec. — Veliki petek jutranje sv. opravilo ob 6.30: čitanje Kristusovega trpljenja po Janezu, molitve, češčenje sv. Križa, maša Predposvečenega. Popoldne pred božjim grobom ura molitve: od 15—16 za šolsko mladino, od 18—19 za dekleta, od 19—20 rožni venec in petje žalostnikov, od 20—21 za moške in fante. — Veliko soboto ob 5.30 blagoslov ognja, nato prižiganje velikonočne sveče, branje prerok, blagoslov krstne vode, ob 6.45 peta sv. maša. Po maši obhajilo vernikov. — Popoldne blagoslov jedli: ob 13 na Ižanski cesti, ob 14 na Lepem potu, ob 14.30 v krakovski kapi, ob 15 v farni cerkvi in v Mandelčevi ulici, nato na Opekarški cesti in na Rakovi jelsi, ob 15.30 velikonočno jutranjico, nato Vstajenje v cerkvi. Po blagoslovu z Najsvetejšim darovanjem okoli oltarja za svečo oz. za razsvetljavo cerkve. — Na Veliko noč ob 9 slovesna sv. maša.

Ali ste že podpisali vsenarodno protikomunistično spomenico?

Dnevne novice

Berite knjižico V znamenju križa, Dar sv. spovedi, Velikonočna dolžnost, Veliki teden. 1 lra.

Brivsko-frizerske obratovalnice smejo biti odprte počasi od 3. aprila do 20. septembra od 7.30—12.30 in od 15—19, ob sobotah do 12.30. Tega urnika se je treba strogo držati. — Odsek za obščinstvo.

Društvo slepih je odstopil za pibe 240 lir g. Anton Remšgar, mesar, Ljubljana, Zeljarska 4, g. dentist Lujo Šubert pa mu je daroval namesto evetja na grob blagopokojnega g. Zora Rudolfa, nadučitelja v pokopju, 200 lir. Najlepša hvala!

Namesto evetja na grob dr. Antona Breznika je darovala g. Stefania Schubert 100 lir škof. dobrodelni pisarni. — G. Monetič, zid. mojster, Poljanska cesta, je daroval ob smrti svoje žene isti pisarni 500 lir. — Bog plačaj!

Prigode malega Murenčca je naslov novi mladinski pravilnik, katere je napisala Milica Kitek, bogato ilustrirala g. inž. arh. Vogelnikova. Knjiga izide za Veliko noč v založbi L. Schwentner, Prešernova 3.

Pogreb pokojne Milke Vuga roj. Zalo ne bo v sredo, 5. t. m. ob 15, kakor je bilo objavljeno v večerajšnji osmrtnici, temveč istega dne ob 17.

Petrolec za zaklonišča. Mestni zaščitni oddelček sporoča, da je že prišel petrolec za zaklonišča. Zato vabi upravičence, naj vložijo prošnje v sobi 43 II. nadst. kresije v Lingarjevi 1 med uradnimi urami, kjer dobe tudi obrazec za prošnjo. Petrolec dobo le oni, ki ga doslej za ta namen še niso dobili, imajo pa že urejena zaklonišča.

Kokoši po javnih nasadih delajo škodo ter se tudi po Tivoliju pase čela truma kokoši, ki razbrazkajo zemljo tudi po evetičnih gredah. Enako je tudi v Trnovem, ob Gradščici in drugod po mestu in periferiji. Čeprav manjka jaje, vendar nikakor ne gre, da bi kokoši smele pustošiti javne nasade. Ljudje naj rede svoje kokoši na dvoriščih ali na svojih vrtovih, prepovedana je pa pasja kokoši po parkih in javnih vrtovih.

Poizvedovanja

Najdena je bila v Operi šivilska nakaznica 2. t. m. pri predstavi »Melodije arena«. Dobi se pri upravi gledališča, Ulica 3. maja 11.

Zgubila sem propustnico in osebno izkaznico na imo Vera Breskvar v bližini umobolnice. Poštenega najdijetja prosim, naj mi jo vrne pri upravi »Slovenca«.

Zatamnitev v mestu

Ljubljanači se vedno izvajajo zatamnitev s premajhno rečnostjo in skrbnostjo. Pri zadnjih večernih alarmih so nadzorna oblasti še vedno ugotovile dosti pomanjkljivosti, ki lahko prej ali slej pripeljejo do grenakega spoznanja. Skrajni čas je, da prebivalstvo spozna rečnost položaja ter v lastnem interesu in v interesu varnosti mesta najskrbneje in najvestneje izpolnjuje zatamnitevne predpise. Ne sme se zgoditi, da bi zaradi malomarnosti in površnosti nedolžni trpeli škodo in neurečje. Pri zatamnitenih ukrepih moramo paziti na to, da so vse svetlobne odprtine tako zatemnjene, da zaščitna nikjer ne pušča svetlobe. Posebno paznjo moramo posvetiti prostorom na dvoriščni strani, prav tako pa tudi stranskim prostorom, ki morajo biti svedra prav tako zatemnjeni kot svetlobne odprtine, ki gledajo na cesto ali trg. Hišni stariševine morajo stalno nadzorovati, kako so izpolnjeni zatamniteni ukrepi, ter sami opozarjate stranke na ugotovljene pomanjkljivosti, sicer bodo soodgovorni za ugotovljene prekrške. Ponavljamo, da so za zatamnitev stanovanjkih in poslovnih prostorov odgovorni najemniki, za zatamnitev več, stopnišč in skupnih prostorov pa hišni gospodarji. Policijski organi bodo izpolnjevanje zatamnitenih ukrepov najstrožje nadzorovali ter naznanjali tudi najmanjše prekrške, krivci bodo pa poklicani na odgovor.

KULTURNI OBZORNIK

Spominec

na grob jezikoslovca dr. A. Breznika

Uradniki tržškega železniškega ravnateljstva smo se privajam in sprčo časa in razmer furtim že pred prvo svetovno vojno, kakor bi slutili bodoče potrebe, poskušali v strokovni slovenski železničarski terminologiji, pa tisto malo in še ne sistematično zbrano gradivo se je potlej v vojnem trušcu zgubilo.

Ze tako rekoč prvi dan po vojni se je res na ves glas oglasila nujna potreba po enotnem in dobrem slovenskem železniškem izrazu, pa je ni bilo nikjer. V sili si je vsak sam in sproti dobro in manj dobro koval slovenske strokovne izraze.

Tako je nastajala precejšnja zmeda, katere tako občutljiva železniška služba ne more in ne sme trpeti brez škode za varnost prevoza ljudi in blaga. Uradniki iz vršilne prometne službe z vseh prog so v eni v eni terjali dobro in enotno terminologijo, in čas zmerom česa novega in velikega je tekkel, tekkel kakor voda.

V tem smo z raznih vetrov v novo ljubljansko ravnateljstvo drž. žel. prikopaljati taisti uradniki, ki smo se bili že v Trstu lotili iskanja slovenskih železniških izrazov. Vsi goreči in navdušeni smo se spet oprijeli dela, da bi brž ko brž napravili vsaj tisti del izrazoslovja, ki je bil najbolj potreben. Pridružili so se nam nekateri uradniki tedanjega Obratnega ravnateljstva Južne železnice v Ljubljani, prav tako pa tudi ljubljanskega poštneega ravnateljstva.

Tega dela nam tudi zdaj ni nihče uradno naročil. Vodilni uradniki so se zariili zgolj v novo organizacijo železniške službe in ustvarjanje podrejenih uradnikov, kar je bilo seveda prav tako veliko in nujno delo. Zato smo delali vsak »soposte sua« po uradnih urah, ko bi bili lahko

prosti. Ali nad tem se nismo prav nič zmrdovali, vsi smo v svojem prizadevanju videli le veliko in potrebno narodnostno delo.

Komaj smo si dobro odbrali najpotrebnejše izraze in jih začeli sloveniti, pa smo že trčili ob hude težave. Izkazovati se je namreč začelo precej spozetka, da si več upamo kakor zmoremo. Ali so nove besede jezikovno pravilno tvorjene, ali niso zgolj mrtev papir in le prevod po črki, kakršnega so si že več let pred vojno napravili češki železniški uradniki, in ali so pojmovno aдекватne, da bodo vsem čisto umljive in da bodo ustrezale svojem namenu. ? Med nami ni bilo nikogar, ki bi si bil upal novim besedam dati avtoritativen placet.

V zadregi, ki nas je vilo, so nekateri gledali vame, ki sem v tistih časih v naše mesečnike po malem prožil drobne novele, po svoji bistri materi menda imel in kazal nekaj čuta in poslušal za jezik. iz svoje mladosti pa nekaj malega tudi spomina za stare poštno ljudske in trdno slovenske besede, ki jih je čas meščansko obilzane Moderne in nekritičnega časnikega sloga z nadržanimi tujiimi in nenaravnimi spakami oblasno odriival v pozabo. In zdaj naj bi bil arbiter in verbis zar Da te, še nikoli se nisem nobeni stvari tako odločno uprl; saj sem že tačas dobro vedel, da samo toliko znam, da lahko vsaj približno spoznam, kako malo, malo znam.

S tovaršem, ki se je najbolj gnal za novo besede, sva se spomnila Breznika, prijatelja še iz šolskih let. Samo on, ki toliko ve in zna, nam lahko pomaga. Zdrsnila sva do njega in ga zaprosila sveta in pomoči.

Prijatelj Breznik je kar stia! ko sva mu razpovedala, kaj naju tiži. Zarečnega obraza se je veselo nasmehnil, odriinil ne-

ke rokopise in se, kakor bi šlo za kaj prav zabavnega, precej čisto zamislil v papirje, ki sva jih nekaj prinesla s seboj.

Cez čas je dvignil oči s tistih najinjih čekarj in po kratkem preudarku rekel:

»Naloga, ki sta si jo dala, je velika in lepa, prav lepa, a zame čisto nova in pretežka, da bi jo kar tako ocenjal in popravljaj, ker marsikateraga vašega strokovnega izraza pojmovno najbrž ne poznam zadosti. Tako bi moral, kadar delate, biti med vami, da bi mi sproti razlagali, za kaj gre. To pa mi je skoraj nemogoče. Sola me veže in tudi sicer sem precej zaprežen. Pa še hudo od rok ste mi. Prijatelj, vesta kaj? Prihajata vidva k meni. Kdaj? Tudi vsako popoldne, če le hočeta, pa bo. Samo naveličati se mi ne smeta. Vsako začeto delo se mora posšteno skontati. Slovenska železniška terminologija vam je res potrebna. Nič se ne bojta, uganili jo bomo, če Bog dala«.

Da bi on, take vrste učen gospod, prihajal med nas, ni seveda nihče nikoli pričakoval, a da bi midva smela hoditi do njega in mu jemati dragoceni čas, si tudi še misliti nisva upala, saj sva vedela, da že ob petih vstaja in brez počitka kakor čebelica po ves dan dela. Zadosti bi že bilo, sva mislila, če bi le včasih in prav za kratko smela do njega. Zato sva bila prijaznega vabila prav vesela.

In sva malo manj ko dve leti res hodila skoraj vsako popoldne ob lepem in gredem vremenu, poleti in pozimi. Iz službe sva zmerom mogla šle po uradnih urah, a tačas ni bilo primerne vlaka, da bi se vozila v St. Vido. Zato sva hodila. res le hodila. To je bilo zlasti po snežni brogi ali velikem snegu precej utrudljivo in zoporno, posebno meni, ki sem bil razmektenega zdravja, da sem ga potlej večkrat moral popravljati na lepem, sončnem Goliniku. Še naporneje je najbrž bilo za Breznika. Od ranega jutra je vsak dan delal in je gotovo že bil truden kakor ne vem kdo ko sva prisopihala do njega.

Pa tega ni nikoli pokazal z be-
sedo ne z očmi. Vselej je naju veselo in ves dobro volje sprejel. Tudi med delom, ki se ga je z nama precej lotil, mu ni bilo videti nobene utrujenosti. Vsaka nova beseda ga je zanimala in veselila. Marsikatero si je zapisal v poseben zvezek in jo, kakor sem čez več let slisal, tudi v solj razlagal. Tako so šentviški dijaki dosti slisali o železniški slovenski terminologiji in se seznanjali z novim besedjem.

Dostikrat njegovi razlagi nisva mogla prav do kraja slediti. Anti premalo je naju bilo in šolske učenosti sva že dosti pozabila. Zato sva molče le kimala v takih primerih Ampak Breznik je hotel, da ga tudi razumeva. Njegova razlaga je bila bistra in umna, da sva ga kmalu dobro razumela. Če pa sva ga včasih le predolge in prebutozno gledala, je začel s police puliti razne nove, stare in prav stare, debele in učene besednice in nama na listu papirja grafično kazati koren in razvoj besede, dokler se ni nama res posvetilo. Seveda: česar se Janezek ni naučil, se mora Janez učiti.

Kaj se mara tistim, ki so bili tako srečni, da jim je bil profesor? Ze nama, ki nisva bila več mlada, ga je bil prvi užitek poslušati O, poslušala bi ga in poslušala in se učila spoznavati moč in lepoto naše ljube slovenščine, pa

Ko je Bog Oče stvaril svet, se je utrudil, da je sedmi dan počival, čudovito pridni Breznik pa je menda bil neutrudljiv in je naju skoraj vselej za pet, šest ur pribil na stol. Odpustil je naju šele, ko je mrak začel siliti v izbo in je nama bilo treba iti na postajo, ker bi sicer spet peš mežgala tudi proti Ljubljani.

Nazadnje je bil pa prišel dan, ko smo napravili piko. Izdelali smo terminologijo, ki je obsegala pet tisoč tri sto strokovnih besed.

Kar oddehnili smo se. Anti delo je bilo težko in zamudno, ker smo prvi orali staro uležano ledino.

V praksi se vse, prav vse morda ni uveljavilo. To bo treba pač spopolniti.

Pa ne bo težko, praksa in tradicija sta že tu. V splošnem pa je obveljalo, marsikaj prešlo tudi v živ jezik, n. pr. vozovnica, belica, povratnica, tirnica, postajica itd. itd.

Skoraj hudo je nama bilo, ko sva se poslavljala in se mu zahvaljevala za veliki trud.

Kaj je novega pri naših sosedih

S Spodnje Štajerskega

Hrabri Spodnještajerci. Z železnim križcem druge stopnje sta bila odlikovana deseter Franc Kolar in vojak Jožef Erker, oba iz Poljčan.

Najstarejši čevljar na Spodnjem Štajerskem je umrl. Pred nedavnim je za vedno zaspal 98letni čevljarski mojster Hans Egger iz Maribora.

Nesreče. 19letna Elza Glavič iz Maribora je hotela še med vožnjo skočiti iz vlaka in si zlomila levo nogo. — 41letni kijačevničar Jože Hrasnik iz Maribora si je pri delu hudo poškodoval levi bok. — 18 mesecev stara Berla Novak iz Maribora je padla v kad z vročo vodo in se hudo opekla.

Iz Hrvaške

Dragocen arhivski material v rokah NDH. Hrvatske časopise poroča, da so bila nedavno na Dunaju pogajana zaslupnikov nasledstvenih držav radi delitve starega arhivskega gradiva. Hrvatski delegaciji se je pod vodstvom vseučiliškega profesorja dr. Butorca posrečilo doseči, da je komisija sklenila

izročiti NDH vse stare arhivske listine, ki se nanašajo na staro dubrovniško svobodno republiko.

Iz Srbije

Letalski napad na Niš. »Donau Zeitung« poroča, da so anglo-amerikanski letalci dne 30. marca ob desetih dopoldne napadli srbsko mesto Niš. Letala so odvrгла več eksplozivnih, zažigalnih in fosfornih bomb. Povzročena škoda je neznatna. Tudi ljudskih žrtv ni bilo veliko.

Nove najvišje cene za čevlje v Beogradu. Komisar za določanje cen in mezd v Beogradu je v sporazumu z osrednjim uradom za kože določil nove najvišje cene za čevlje. Po njegovi odredbi sme sedaj stati v Beogradu 1 par moških čevljev 1080 do 1220 dinarjev, par ženskih čevljev od 860 do 905 dinarjev in par otroških čevljev od 445 do 910 dinarjev. V čevljarski delavnici izdelani čevlji so za 30 odstotkov dražji ter jih je mogoče kupiti samo z dovoljenjem osrednjega urada za kože. Po meri izdelani čevlji so pa lahko za 50 odstotkov dražji od tovarniških čevljev.

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisih

Olajšan obisk razstave pri Obersnelu

Zaradi izrednih ovir je bil dosedaj marsikomu otežen obisk bogate velikončne razstave v Obersnelovi galeriji, kjer razstavlja svoja dela več najboljših umetnikov slovenskih likovnih umetnikov. Da olajša obisk te razstave, se je Obersnelova galerija odločila, da bo vsa razstava tako v zgornjih, kakor v spodnjih prostorih, odprta vsak delavnik do 20 zvečer, s čimer je omogočen obisk slehernemu. Razstava je odprta do vključno velikonočnih praznikov. Umetnost ljubitelje obištevajo opozarjamo na to veliko umetniško razstavo.

Cvetača na trgu

Nekateri ljubljanski trgovci z zelenjavo na debelo so prejeli sedaj iz Italije pošiljke cvetače, ki so jo v torek jutraj začeli na živilskem trgu in drugod prodajati branjevi in drugi trgovci. Cvetačino perje je zelo orumenelo, ker je bila cvetača dolgo časa na polju. Bila je po 10 lir kg.

Hude opekline in druge nesreče

Kronika nezgod je v ponedeljek zaznamovala več hudih opeklin. Na Vidovdanske cesti št. 9 stanujoča perica Ivanica Strmškova, stara 34 let, se je pri pra-

Dramsko gledališče

Sreda, 5. aprila, ob 18: »Lepa Vida«, Red I. Sreda. Vel. četrtek, 6. aprila: Zaprt. Vel. petek, 7. aprila: Zaprt. Vel. sobota, 8. aprila: Zaprt.

Operno gledališče

Sreda, 5. aprila, ob 18: »Don Juan«, Red I. Vel. četrtek, 6. aprila: Zaprt. Vel. petek, 7. aprila: Zaprt. Vel. sobota, 8. aprila: Zaprt.

Oddajniška skopina »Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA
Dnevni spored za 5. april:
7. Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav; vmes: 7.30 Poročila v slovenščini — 9. Poročila v nemščini — 9.10 Koračnica, napoved sporeda v nemščini in slovenščini, nato koračnica — 12. Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert orkestra »Dermelj« — 14. Poročila v nemščini — 14.10 Vsakemu nekaj — 17. Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Otroška ura, vodi Slavica Vencelj — 17.45 Pustna žari — 19. Slov. pesmi poje tercet Do. bršek — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Glasbena medigra — 20. Poročila v nemščini — 20.15 Duo Trost. Sloja — 21. Večer pri Straussu — 22. Poročila v nemščini — 22.10 Mavrica.

Obvestila Rdečega križa

Preselitev oddelka za podporo. Opozorimo stranko, da se oddelček za podporo RK seli iz Gosposvetske ceste 2 v šentjakobsko šolo, prtiličje, in da do vstete srede, t. j. 5. t. m., ne bo posloval. V novih prostorih prične poslovanje v četrtek, 6. t. m.

Zahvala. G. Beve Joško, zobar v Ljubljani, Gosposvetska 4, je daroval RK 200 lir namesta vena na grob blagopok. g. Oblaka Franca iz Rožne doline. Prisrčna hvala!

MALI OGLASI

SLUŽBINJO
malo, za hišna dela sprejem v službo. — Lavčarjeva 10, prtiličje, levo. (b)

KUHARICO
vestno in pošteno, za ljudsko kuhinjo v Grosupljem isče skofijsko dobrodelno pisarno v Ljubljani, Miklošičeva 7.

KROMPIR
in fižol pred saditvijo razkužen za tretjo noč večji pridelek. Razkužilo z navodilom pri luč. Prezeli, Wolfova ulica 3.

KUPUJEMO
prazne cementne in slične papirne vreče PETRONAFT, Tyriseva c. 35a.

CVETJE
vedno v zalogi. Nizko cene. Baloh, Kolodvorska ulica 18 - dvorišče.

ZAMASKE
stare, neuporabne, in vsakovrstne plitvice naste odpadke kupimo v vsaki količini. Emona c. 2 dvorišče, pisarna.

SREBRNE PREDMETE

kovanec, denar, nakit in razne dragocenosti vam vnovi takoj v gotovini AL. PLANINŠEK, Kančijeva ul. 31, prej Dvorska ulica.

MARMORNA KREDA
Bela marmorna kreda, kalijev karbonat 0, 00, 000. 0000. Plastika, Sintezapomice, Karbolit, katran. Olje za jermena stalno na zalogi. PETRONAFT, Ljubljana, Ciril Metelkova 33a, prej Tyriseva.

KUPIMO:

Časopis za zgodovino in narodopisje XXVIII. Maribor 1933. — Illustriertes Blatt, vse letnike, izvezni 1830, 1832, 1841. — Carinthia, letnik I. in tudi kompletno serijo. — Carinthia, Vaterland, Zeitschrift Laibach 1839, Jahrg. I. — Mitt. d. Muschelvereins v. Krain, letn.: 1891, 1894, 1895, 1936. — Costa, Denkbuch, Laibach 1897. — Mitt. d. Krain.-küst. Forstvereins. Vse letnike. — Pletenik, Slovensko-nemški slovar. — Lj. Zvon 1932—1931, 1916. — Kronika VI. — Knjižarna Kleinmayr & Bamberg. — Miklošičeva cesta 16.

PRODAM
2 moški kolesi, dobro ohranjeni in gumijasti. Izve se: Gosposvetska (Celovška cesta) 55-I.

PREDVOJNO BLAGO
iz življenja slavnega zdravnika, dobrotnika trpečega človeštva »Paracelsus«
Werner Kraus, Mathias Wiemann, Annelies Reinhold, M. Urteš lid.

Predstave ob delavnikih: 16 in 19.15

Zapustila nas je po večletnem trpljenju naša, 79 let stara, ljuba mama, babica, svakinja in tašča, gospa

Franja Žebre
vdova nadučitelja

Nepozabno spremimo k večnemu počitku v sredo, dne 5. t. m., ob 5. uri pop., z Zal — kapelice sv. Jakoba k Sv. Križu.

Maša zadušnica bo v sredo, dne 13. t. m., ob 8 v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani.

Ljubljana, dne 4. aprila 1944.
Zalujoči:
Viljem, sin. Jakobina, Fanči, hčeri. Jožef Vrhunc, Gregor Hribar, zeta, Janez, Viktor, vnuka.

Dotrpel je naš ljubi mož, dohri oče, stric in svak, gospod

IVAN PASAR
glavni stražmojster polic. zbora

Nepozabnega pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v četrtek, dne 6. t. m., ob 2. uri pop., z Zal, kapelice sv. Petra, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Žužemberk, Kočevje, Cleweland, 4. IV. 1944.

Globoko žalujoči:
Marija, žena, Majda in Sonja, hčerki, ter ostalo sorodstvo.

PREKLICI

Podpisana izjavljam, da ni res, kar sem o Srečku Močniku, Lj. Topniška 15, izrekla napram prizadeti hišni stranki Ilsepece Antoniji glede kraje njenih kokoši, ter ga s tem spravila v neposredno zvezo z dejanjem. Kanobelj Pavla, Ljubljana, Topniška 15.

STARŠI
Učno pomoč svojim otrokom dobite (turn 5 lir) na Novem trgu št. 5, pri diplomiranih filozofih.

KNJIGE
v raznih jezikih, znanstvene, medicinske in tehnične, novejšega časa, časopise in tudi cele knjižnice kupuje stalno knjigarna Kleinmayr & Bamberg, Miklošičeva 16.

DAMSKI KOSTUMI
črni, novi, čista volna, ugodno naproday. Štefice Vinko, krojač, Sv. Petra nasip 29.

STANOVANJE
ižem za malo družino Naslov v upravi »Slovenec«.

KNJIŽNA ZBIRKA »SVET«

VINSKO KISLINO
kupi kemična industrija v malih, celotnih partijah. Ponudbe je nasloviti: Cassetta 1363b »Unione Pubblicità Italiana, Milano«.

MISI, PODGANE
in šurke zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji KANC, Zidovska ulica št. 1.

PEGE IN LISAJ
vam zanesljivo odstrani ALBA krema. Drogerija Kane - Zidovska ulica 1.

NAJDENA JE BILA
črna površna jopica, Naslov v upravi »Slovenec« št. 2798.

DVOJNA OKNA
4 komadi, malo rahljeni, naproday. Velikost 100x140 cm. — Sp. Hrušica 40, I. nadst.

TRIJE ŽELEZNICARJI
mladi, iščejo opremljeno sobo na legiščih, v cesti ali v bližini, za takoj ali pozneje. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Železnice« št. 2799.

PRODAM
kamenitne plošče za obložitev vrta in železo za vrtno uto. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 2797.

KUPIM CEKIN
za darilo. Ponudbe v upravi »Slovenec« pod »Darilo« št. 2817.

OBLEKO
iz predvojnega blaga za 14-letnega dečka in dobro ohranjeno galetico št. 41 — prodam. Naslov v upr. »Slovenec« pod 2813.

Naročaita »SVET«

Umri je po težki bolezn gospod

KRAŠENINIKOV ALEKSEJ
poštni uradnik

in polkovnik ruske carske armade

Pogreb bo v četrtek, 6. aprila, ob 2 popoldne z Zal, kapelice sv. Janeza, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. aprila 1944.

Zalujoči ostali

Zahvala

Vsem, ki ste kakor koli počastili spomin moje ljube, zlate

MAMICE

ji poklonili cvetje in jo spremili k večnemu počitku, moja prisrčna, globoka zahvala. Posebna hvala gospe Fani Kolarjevi, ki mi je v najtežjih urah življenja zvesto in požrtvovalno stala na strani. Bog plačaj vsem!

Ljubljana, dne 5. aprila 1944.

Krista Rogarjeva

Dotrpela je Bogu vdana moja najboljša, zlata mamica, ozir. sestra, teta in svakinja, gospa

MARIJA JENKO
roj. ARHAR

vdova strojevodje drž. žel. v pok.

Pokojnica leži v svojem domu v Aljaževi ul. 17, od koder jo bomo spremili na njen zadnji domek v četrtek, dne 6. t. m., ob pol petih popoldne na pokopališče v Dravljje.

Ljubljana, dne 4. aprila 1944.

Globoko žalujoča hčerka Anica in ostalo sorodstvo.

Odšla je k mojemu tatku zlata moja mamica, naša dobra hčerka, sestra, nečakinja, svakinja in tetka, gospa

MILENA R. TODOROVIC
roj. REKAR

vdova kapetana I. kl.

Pogreb bo dne 5. apr. 1944 ob pol 3 iz kapelice sv. Andreja na Zalah, kamor bo prepeljana s svojega doma istega dne opoldne.

Ljubljana, Tržič, Neapelj, Beograd, dne 3. aprila 1944.

Lepša, hčerka Ivana in Fran Rekar, starši, Vera Ahačič, Mara Šuklje, Anka Rekar in ing. Ciril Rekar, sestre in brat; družine Todorović in sorodstvo

Dotrpel je naš ljubi mož, oče, brat, stric in svak, gospod

FRANC BRESKVAR
posestnik

Nepozabnega pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v sredo, dne 5. aprila 1944, ob 2 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Nikolaja, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 3. aprila 1944.

Globoko žalujoči:

Frančiška, žena Franci, Stanke, Edi, Milan, sinovi brat in sestre ter ostalo sorodstvo

Nepričakovano nas je zapustila naša dobra tetka, gospodična

Emilija Šumi

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 5. t. m., ob pol štirih popoldne z Zal — kapelice sv. Antona na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica bo v cerkvi Marijinega Oznanjenja dne 12. t. m. ob osmih.

Ljubljana, dne 4. aprila 1944.

Rodbina Hribar in ostalo sorodstvo.

Dotrpel je naš ljubljani mož, brat, stric in svak, gospod

Viktor Ciuha

mestni pisar, ravnatelj v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 6. t. m., ob dveh popoldne iz mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, na pokopališče v Štepanji vasi.

Ljubljana, St. Vid, Gornja Radgona, dne 4. aprila 1944.

Globoko žalujoči:

Fani roj. Fabčič, žena, Jože, brat, Ana por. Mavrič, sestra, in ostalo sorodstvo.

Ne krvavi prvič naš slovenski narod

43 Poveljniki Bihaca Kristof Obracan se je po pravici bal za svojo utrdbo. Poslal je kranjskim deželnim stanovom vročo prošnjo, naj mu pomagajo, in res so 11. decembra po vsej deželi pokali topiči in gorali kresovi ter klanili deželni vpolke pod orožje. A medtem je Hasan zapustil bihaško okoličino.

Za Bihacem je hotel Hasan osvojiti še Sisek.

Da bi imel oporišče za svoje osvajanje, je začel Hasan graditi ob Kolpi nasproti Sisku trdnjavo Petrinjo. Utrdil je tudi Repč in po hudem odporu zavezal Bihac. Bihac je branil kranjski plemič Ivan Lamberg. Imel je poleg domačih Hrvatov še 150 vojakov, ki jih je vzdrževala Kranjska. Jurij Kisel je hotel sicer s kranjskimi bramborci Bihacu na pomoč, pa prišel je prepozno, kajti trdnjava se je podala, ko je Hasan ob-

ljubil branilec prost odhod. Svoje obljube pa ni držal. Od posadke je ubežal le Lamberg z nekaj tovariši. V Bihacu so Turki poklali okoli 2000 prebivalcev. Izpred Bihaca je Hasan paša krenil ob Uni proti Brestu, kjer je ban Tomaž Erdedi zbral večjo vojsko. Došlo je 2000 Stajercer, ban je imel s seboj banskoo četo 500 mož in oddelke iz Slavonije. Tudi kapitani so prispevali s svojimi četami. Vsega je bilo kakih 3000 vojakov. Hasan paša je dal pri Petrinji napraviti most čez Kolpo in prišel banu nasproti s 7000 možmi. Ker je imel toliko premoči, je z delom vojske obšel kršćanski tabor in s strani prijel bana in Stajercer. Da bi ne bila kršćanska vojska obkoljena, se je morala spustiti v beg.

Turki so sedaj tri dni neusmiljeno ropali po Turopolju. 23. julija pa so obkolili Sisek. Obrambo so vodili zagreb-

ški kanonik Nikolaj Mikac, Blaž Gjurak in Matija Pintič, kajti Sisek je bil last zagrebškega kapitlja. V Sisku so imeli Turki svojega zaupnika nekega vojvodo Marka, ki naj bi pregovoril posadko k predaji. Pa ni uspel. Zato je začel Hasan paša s topovi grmeti na trdnjavo. Dne 25. julija je pisal poveljnik Mikac generalu Vojne krajine v Koprivnici: »Danes so Turki trikrat naskakovali zunanja vrata Siska in okope.« Nekaj hlapcev je bilo ubitih, nekaj pa so jih težko ranili. Turek strelja s Kacijanarico, z velikimi banovimi topovi, ki so jih bili Turki zaplenili v prejšnjih bojih, in s 16 drugimi tja, kjer leži naš smodnik. Na bregu Kolpe nasproti gradu je naredil 16 močnih okopov in iz njih vse dan streljal na zidovje. Danes je 80krat ustrelil s topovi. Smodnika in živeža so Turki prinesle kamele 40 tovorov. Prisel je, da ne odide, dokler se ne vda, ali pa ne tolkel toliko časa, da se ne bo poznalo, kje je stal Sisek. Mi pa nočemo biti v takem slovesu, kakor Lambert. Slavno ime hočemo ohraniti pred svetom, kakor smo ga imeli doslej.

Hasan pa se je spet naveličal obleganja in je šel raje pustošiti po Hrvaškem. V zadnjih dveh letih je bil Hasan osvovil in ožgal v Krajini okoli 26 utrdb

in na tisoče ljudi odpeljal v sužnost. Šele zima je naredila konec nesrečnemu bojevanju.

Prišlo je usodno leto 1593, tretje leto borbe za Sisek, ki je bil poleg Karlova še edini branik Hrvatske in slovenskih dežel. Kako se je narod zavedal pomembnosti te trdnjave nam priča narodna pesem, ki pravi, da bo vse narobe, če pade Sisek.

Mest' Ljubljana bo pokrajna,

dežela Kranjska turška drajna. Ker je imel Hasan-paša doslej take uspehe, so se pri nas resno bali, da bo prišlo do nesreče. Pred zimo so se sicer zbrali na Hrvatskem in Dolenjskem precejšnje čete pod poveljstvom mejnega grofa Karla Burgavškega. Ker pa ni bilo poskrbljeno za prežimovanje vojaštva, se je večji del vrnilo. Le 150 arkebuzirjev je preživelo v Krškem.

V februarju je kranjski mejnega grofa izkušni poveljnik Rupert Eggenberg, pod čigar poveljstvo je poslal nadvojvoda Ernest 500 mož iz Slezije pod Melhiorjem Riedernom in solnograški nadškof četo vojakov. Pridružili so se mu arkebuzirji iz Krškega pod grofom Alfonzom Montecuculijem. Tudi kranjski vitezi so prišli na pomoč.

Medtem ko se je zbirala kršćanska vojska, tudi Hasan paša ni miroval.

Sredi aprila je prišel z delom vojske v Petrinjo. Ukazal je ondi popraviti napol podrti most čez Kolpo, da bi prišel do Siska. S strahom so gledali njegovi prebivalci turške ognje, ki so vse noči zarezali od Vinodola do Hrastovice. Glavna turška vojska pa se je zbirala pri Kostanjevici: liški sandžak Ibrahim, zvoniški sandžak Memibeg, kliško-hlivaški sandžak Arpadibeg. Vsa je imel s seboj pravo vojsko.

Hudo je preplašilo Ljubljance sporočilo Demetra Rubića, vojvode v Otočcu in Jurija Lenkovića, glavarja v Senju, da se je dne 10. junija začel Hasan paša pomikati z vojsko proti Sisku. Takole sta pisala deželnim stanovom: »Grozna je njegova moč. Kar more nositi orožje v pašaluku, gre z njim.« Na dan sv. Vida 15. junija se je prikazal Hasan paša pred Siskom. Svoj tabor je postavil na desnem bregu Kolpe, neposredno pred njenim izlivom v Savo. Iz tabora je vodil most preko reke na polotok, ki ga obdajajo Sava, Kolpa in Odra. V obrambo mostu na levem bregu Kolpe so Turki postavili nasip in na njem razvrstili topove in začeli divje streljati na trdnjavo. Poveljnika v Sisku sta bila zagrebški kanonika Blaž Gjurak in Matija Pintič. Imela sta kakih 300 vojakov. Fintič je padel